

Meşrutiyet İslamiyete karşı bir şey değil midir; neden çok vurgu yapılıyor?

Meşrutiyet: Bir hükümdarın başkanlığı altında millet meclisi ile idare edilen devlet sistemidir. Bugünkü ifadesi ile cumhuriyet ve parlamenter sisteme yakın bir yönetim şeklidir.

İslam zahir ve sarîh bir şekilde bir yönetim şekli tahsis etmiyor. Yönetim şeklini insanların gelişimine ve bulunduğu çağın ilcaatlarına havale ediyor. Bu sebeple "*şu yönetim şekli İslam dininin yönetim şeklidir*" diye kati bir hükme gitmek doğru değildir. Kim İslam adına saltanatı ya da dikta rejimleri savunuyor ise, müfteridir. Bu iddianın İslam hukuku açısından bir değeri yoktur.

İslam dini, cumhuriyet ve demokrasinin de özünü teşkil eden istişare ve meşvereti şiddetle tavsiye ediyor. Bu hususta bir çok ayet ve hadisler varid olmuştur. Şöyle ki: Kur'an-ı Kerim, seçkin insanların bir özelliğini,

“Onlar, aralarında şura yaparlar.” (Şura, 42/38)

şeklinde anlatır. Taraf-ı İlahiden Hz. Peygamber (asv)'e,

“Yapacağın iş hususunda onlarla meşveret et.” emri verilmiştir. (Al-i İmran, 2/159)

Hz. Ebu Hüreyre,

“Ben, arkadaşlarıyla Resulullah'tan daha çok istişare eden birini görmedim.” der. (Tirmizi, Cihad, 35)

Bütün bu ayet ve hadislerin teşviklerine bakıldığında, İslam dinin özüne en yakın yönetim şeklinin İslam terbiyesinden geçmiş gerçek cumhuriyet ve demokrasi olduğunu görüyoruz. İstibdat rejimlerinden olan saltanat ve onun gibi rejimler kemal noktasından İslam'a uygun değildir denilebilir.

Demokrasi, tüm üye veya vatandaşların, organizasyon veya devlet politikasını şekillendirmede eşit hakka sahip olduğu bir yönetim biçimidir. *Devleti yönetme şeklidir*. Her ülke veya toplum kendi kalıplarına ve kendi örfüne göre demokrasiyi tarif edip şekillendirmiştir. Onun için tek kalıp, tek tip demokrasiden bahsedilemez. *"Hangi demokrasi modeli İslam ile çelişir?"* sorusuna cevap için, bu demokrasi çeşitlerini tek tek incelemek gerekir. Bütünüyle bir modeli ele alıp, buna İslam dışı demek çok yanlış ve hatalı olur.

Her ideoloji kendi fikriyatına uygun bir demokrasi kalıbı ve şekli oluşturmuştur. Ana hatları ile liberal demokrasi, komünist demokrasi, muhafazakar demokrasi, faşist demokrasi, anarşist demokrasi gibi bir çok kalıplar vardır. Belki bu kalıplardan bir çoğu İslam'ın ruhu ve esası ile bağdaşmaz ona tatbik edilemez. Ama genel ve çatı demokrasinin İslam ile çelişen ve çakışan bir noktası yoktur.

Demokrasi bu zamanın ilcaat ve gereklerine en uygun ve insanlığın tecrübe ile bulabildiği en gelişmiş bir yönetim rejimidir. Bu rejimi İslam'a uyarlayıp İslam'ın fazilet ve adaleti ile beslersek, ortaya mükemmel bir yönetim modeli çıkabilir.

Hazreti Ebu Bekir'in (ra) halife olarak seçiliş şekli cumhuriyet ve demokrasiyi andıran bir seçim şeklidir. Bütün bunların ışığında meseleye bakacak olursak, İslam belli bir yönetim rejimi tayin etmemiş de olsa, bazı esaslarına işaret etmiştir ve bu esaslar cumhuriyet ve demokrasiye daha yakın duruyor. *Yani demokrasinin temel ve çatı manasını ve tarifini İslam dışı olarak görmek doğru değildir.*

Özet olarak, cumhuriyet ve demokrasi, İslam ile yeniden yorumlanıp İslam ülkelerine yönetim modeli olarak sunulabilir. Hilafet, İslam toplumlarının siyasi ve iktisadi birliğini temsil eden sembolik bir kavramdır. İslam toplumunun birliğini temsil eden demokratik bir kurum ve onun seçilmiş başkanı, pekala hilafeti de deruhte ve temsil edebilir.

Üstad meşrutiyeti yalnız olarak ele almaz "**meşrutiyeti meşrua**" der. Yani İslam ile terbiye edilmiş, meşru bir meşrutiyet demektir ki, İslam ümmetlerine örnek bir model olabilir.